

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський державний університет харчування та торгівлі

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з виконання дипломних робіт для здобуття
ступеня вищої освіти магістр
за спеціальністю 073 «Менеджмент»
освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій
і адміністрування»

Харків
ХДУХТ
2019

Методичні рекомендації з виконання дипломних робіт для здобуття ступеня вищої освіти магістр за спеціальністю 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» / уклад.: Т.С. Пічугіна, Л.І. Безгінова, Л.Д. Забродська / Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2019. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Назва з тит. екрана.

Укладачі: Т. С. Пічугіна, Л. І. Безгінова, Л. Д. Забродська

Рецензент: д-р екон. наук, професор Л. М. Яцун

Кафедра менеджменту організацій

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту

Протокол від «28» листопада 2018 р. № 3

Схвалено вченою радою ХДУХТ

Протокол від «24» грудня 2018 року № 8

Схвалено редакційно-видавничою радою ХДУХТ

Протокол від «21» грудня 2018 року № 10

© Пічугіна Т. С., Безгінова Л. І.,
Забродська Л. Д.,
укладачі, 2019

© Харківський державний
університет харчування
та торгівлі, 2019

ЗМІСТ

Вступ.....	5
1. Мета і завдання магістерської роботи.....	7
2. Порядок розробки і захисту.....	9
2.1. Формування тематики.....	9
2.2. Визначення і затвердження теми.....	10
2.3. Завдання на магістерську роботу і календарний графік її виконання.....	11
2.4. Контроль над ходом виконання магістерської роботи.....	12
2.5. Організація підготовки магістерської роботи до захисту.....	13
2.5.1. Структура і опис документів для допуску магістерської роботи до захисту.....	13
2.5.2. Довідка про впровадження результатів.....	14
2.5.3. Графічний матеріал.....	14
2.5.4. Відгук наукового керівника.....	15
2.5.5. Зовнішнє рецензування магістерської роботи.....	16
2.6. Захист магістерських робіт.....	17
2.7. Критерії оцінювання магістерської роботи.....	18
3. Структура і зміст магістерської роботи.....	20
4. Методичні вказівки до виконання вступної частини роботи.....	21
4.1. Вступна частина.....	21
4.2. Титульний аркуш.....	21
4.3. Завдання на магістерську роботу.....	21
4.4. Анотація.....	22
4.5. Перелік умовних позначень.....	22
4.6. Зміст.....	23
5. Методичні вказівки до виконання основної частини пояснювальної записки.....	23
5.1. Структура основної частини пояснювальної записки.....	23
5.2. Вступ.....	25
5.3. Теоретичні основи досліджуваної проблеми.....	27
5.4. Аналіз проблемної ситуації в науковій області (на підприємстві).....	28
5.5. Розробка пропозицій із розв'язання наукової проблеми або проблемної ситуації.....	30
5.6. Висновки.....	31
5.7. Список використаних джерел.....	31
5.8. Додатки.....	32

5.9. Реферат магістерської роботи.....	32
6. Правила оформлення пояснювальної записки.....	33
6.1. Загальні вимоги до оформлення.....	33
6.2. Вимоги до нумерації.....	35
6.2.1. Нумерація сторінок роботи.....	35
6.2.2. Нумерація розділів, підрозділів.....	35
6.3. Скорочення	35
6.4. Ілюстрації.....	36
6.5. Таблиці	36
6.6. Перерахування.....	37
6.7. Формули та рівняння.....	38
6.8. Приклади і примітки.....	39
6.9. Посилання.....	39
6.10. Оформлення додатків.....	39
7. Правила оформлення реферату.....	40
7.1. Структура реферату.....	41
7.2. Анотація.....	42
7.3. Оформлення реферату.....	42
Додаток А. Зразок оформлення завдання на магістерську роботу	44
Додаток Б. Зразок оформлення основних елементів слайдів візуального супроводу	46
Додаток В. Макет відгуку наукового керівника	48
Додаток Г. Макет зовнішньої рецензії на магістерську роботу.....	49
Додаток Д. Зразок акту впровадження науково-дослідної роботи.....	50
Додаток Е. Зразок титульного аркуша	52
Додаток Ж. Приклад оформлення анотації.....	53
Додаток З. Приклади оформлення списку використаних джерел.....	54
Додаток К. Приклад оформлення тексту пояснювальної записки	58
Додаток Л. Параметри друку.....	60
Додаток М. Приклад оформлення додатка.....	61
Додаток Н. Приклад оформлення обкладинки реферату магістерської роботи.....	62
Додаток П. Вимоги до оформлення реферату.....	63

ВСТУП

Відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту» введена багаторівнева система вищої освіти. У ХДУХТ на базі освітньо-професійних програм створена багаторівнева підготовка «бакалавр – магістр», кожен етап якої закінчується виконанням кваліфікаційної роботи.

У системі вітчизняної вищої школи кваліфікаційний рівень магістра присвоюється після закінчення процесу навчання у відповідності з освітньо-професійною програмою, орієнтованою на науково-дослідну чи науково-педагогічну діяльність.

Магістерська робота – це кваліфікаційна робота наукового змісту, яка повинна відповідати сучасному рівню розвитку науки, потребам національної економіки, а її тема повинна бути актуальною. Магістерська робота є першим щаблем до науково-дослідної та науково-педагогічної діяльності, яка веде до вступу до аспірантури та підготовки кандидатської дисертації. Рівень магістра – це рівень академічної підготовки, який свідчить про наявність у випускника вищої школи умінь і навичок, властивих початківцю науковому працівнику. Виконання магістерської роботи є не стільки вирішенням наукових проблем, скільки свідченням того, що її автор навчився самостійно вести науковий пошук, бачити професійні проблеми і знати загальні методи і прийоми їх вирішення. При її виконанні здобувач вищої освіти (далі – здобувач) демонструє розуміння застосовувати отримані знання на практиці.

Дипломна робота на здобуття кваліфікації магістра виконується здобувачем у третьому семестрі.

Вона є завершальним етапом навчання за спеціальністю 073 «Менеджмент» та підводить підсумки освітнього процесу в плані спеціальної і професійної підготовки.

У плані спеціальної підготовки вона покликана показати, як здобувач опанував комплекс дисциплін навчального плану. У плані професійної підготовки випускна робота повинна продемонструвати вміння здійснювати дослідження і приймати обґрунтовані управлінські рішення в конкретних умовах діяльності підприємства, установи або організації. Разом з тим виявляється відповідність здобутої освіти професійно-кваліфікаційній характеристиці і паспорту спеціальності.

Дані методичні вказівки призначені для керівництва організацій, виконанням і захистом кваліфікаційних робіт магістрантів факультету менеджменту ХДУХТ за спеціальністю 073 «Менеджмент» освітньо-професійною програмою «Менеджмент організацій і адміністрування». У них

враховуються сучасні вимоги до підготовки магістрів, зокрема Положення «Про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Харківському державному університеті харчування та торгівлі», «Положення про організацію навчального процесу», узагальнюється досвід керівництва магістерськими роботами в ХДУХТ, а також прогресивні досягнення вітчизняних та зарубіжних закладів вищої освіти.

1. МЕТА І ЗАДАЧІ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Магістерська робота є самостійною науково-кваліфікаційною роботою, в якій на основі виконаних слухачем досліджень сформульовані та обґрунтовані наукові положення, які мають істотне управлінське, фінансове, соціально-економічне значення в галузі менеджменту і адміністрування. Магістерська робота повинна мати характер прикладних досліджень з обраної магістрантом теми і мати практичне значення для вдосконалення менеджменту підприємств і організацій.

Мета дипломної магістерської роботи – розв'язання комплексу наукових і прикладних завдань відповідно до узагальненого об'єкта діяльності на основі застосування системи теоретичних знань і практичних навичок для вирішення конкретних завдань щодо вдосконалення управління на підприємствах і в організаціях, ініціювання до впровадження новацій у діяльність підприємств і організацій відповідно до узагальненого об'єкта діяльності магістра зі спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування».

Дипломна магістерська робота є підсумковою кваліфікаційною роботою, яка дає змогу виявити рівень засвоєння магістрантом теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи зі спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» на первинних посадах відповідно до узагальненого об'єкта діяльності. Магістерська робота виконується як підтвердження магістрантом встановленої кваліфікаційної характеристики і завершується присвоєнням йому кваліфікації магістра з менеджменту організацій і адміністрування.

Дипломна магістерська робота як метод оцінювання рівня якості підготовки має продемонструвати, що магістр володіє системою спеціальних знань, які здобуті у процесі навчання та практичної підготовки на рівні новітніх досягнень науки у предметній області діяльності, що є запорукою його наукового мислення та творчої професійної, науково-дослідницької та педагогічної діяльності, та вміє:

- працювати з інформаційними джерелами (законодавчими і нормативними документами, науковою спеціальною літературою, у тому числі виданою іноземними мовами, матеріалами Інтернету, даними статистичної та фінансової звітності);

- викладати матеріал логічно та аргументовано;

- використовувати новітні дидактичні технології і методи;

- використовувати статистичні та математичні методи для аналізу

проблем та обґрунтування управлінських рішень;

- опановувати сучасні наукові методи для проведення теоретичних і емпіричних досліджень;

- використовувати набуті навички для розроблення пропозицій і обґрунтування рекомендацій з предмета дослідження;

- генерувати та обґрунтовувати гіпотези, ідеї, пропозиції у предметній сфері наукових досліджень;

- робити висновки щодо результатів проведених досліджень.

Для досягнення поставлених цілей слухачі магістратури повинні вирішувати наступні завдання:

- з урахуванням рекомендованої кафедрою тематики магістерських робіт, сфери наукових інтересів слухача, актуальних проблем менеджменту обрати тему магістерської роботи, визначити об'єкт і предмет дослідження;

- оцінити ситуацію, яка склалася в певній галузі науково-економічних знань, на підприємстві або в організації, виявити проблеми, деталізувати ієрархію взаємопідпорядкованих проблем, самостійно поставити цілі і завдання своєї роботи, визначити їх місце в ряду взаємопов'язаних проблем;

- проявити комунікаційні та організаційні здібності щодо залучення необхідної інформації, показати вміння працювати в науковому чи виробничому колективі;

- застосувати на практиці отримані теоретичні знання дисциплін навчального плану, обґрунтувати вибір методичних інструментів вирішення поставлених завдань;

- сформулювати критерії оцінки досягнення цілей і завдань роботи, а також визначити основні обмеження з їх реалізації, залучити необхідну науково-економічну, нормативно-методичну, статистично інформацію, документацію періодичної звітності, а також отримати необхідну інформацію на базі вибіркового дослідження і спостережень;

- застосувати сучасні методи наукових досліджень, висувати альтернативні варіанти вирішення проблемної ситуації з урахуванням факторів невизначеності і ризику і прогнозувати їх можливі наслідки;

- визначити умови доцільного використання того чи іншого варіанту вирішення проблеми;

- використовувати комп'ютерну та організаційну техніку, пакети прикладних або оригінальних програм, засоби презентації виконаної роботи;

- забезпечити дотримання норм господарського законодавства, інструктивно-методичних матеріалів, вимог державних, галузевих і стандартів ХДУХТ;

– оформити і захистити магістерську роботу на відкритому засіданні державної екзаменаційної комісії.

Багато, щоб результатом кваліфікаційної роботи магістра було впровадження пропозицій (або окремих їх елементів) в практику управлінської діяльності.

Дипломна магістерська робота має бути написана державною мовою, науковим стилем, логічно й аргументовано.

Основні етапи підготування та виконання дипломної магістерської роботи:

- вибір та затвердження теми;
- складання та затвердження завдання на дипломну магістерську роботу;
- проведення досліджень;
- опрацювання та викладення результатів досліджень;
- оформлення дипломної магістерської роботи;
- попередній захист дипломної магістерської роботи на випусковій кафедрі та допуск її до захисту у державній екзаменаційній комісії (ДЕК);
- зовнішнє рецензування дипломної магістерської роботи;
- захист дипломної магістерської роботи на засіданні ДЕК.

2. ПОРЯДОК РОЗРОБКИ І ЗАХИСТУ

2.1. Формування тематики

Тема дипломної магістерської роботи має відображати проблематику функціональних напрямів управлінської діяльності і конструюватися на основі виробничих функцій та типових завдань діяльності, що формують складові професійної компетентності магістра. Критерієм вибору теми дослідження є її актуальність щодо сучасних тенденцій розвитку науки і практики в галузі управління.

При формуванні тематики дипломних робіт за основу приймаються:

- а) актуальні напрями наукових досліджень у галузі менеджменту на державному та регіональному рівнях;
- б) пропозиції підприємств, установ чи організацій;
- в) наявність угод на підготовку фахівців і потреби конкретних робочих місць;
- г) тематика науково-дослідних робіт кафедри та факультету;
- д) характер розподілу випускників.

Крім того, враховується можливість залучення необхідних вихідних даних.

При виборі теми здобувач орієнтується на рекомендовану кафедрою тематику. Слухачі можуть пропонувати свої теми для узгодження на кафедрі, якщо вони базуються на раніше виконаних ними курсових роботах, дослідженнях в рамках НДРС, виступах на конференціях і пов'язані з базою переддипломної практики, де вони можуть працювати в майбутньому. Ця пропозиція повинна супроводжуватися мотивацією доцільності виконання і можливостями інформаційного забезпечення дипломної роботи. Вибираючи тему, потрібно ознайомитися з тематикою авторефератів дисертацій, які захищені, аналітичними оглядами і статтями в науковій літературі, новими статистичними даними, проконсультуватися з фахівцями-практиками в даній професійній області.

У назві теми зазначається об'єкт (підприємство/організація/державна установа), за матеріалами якого виконувалася робота. Назва магістерської роботи має бути лаконічною, містити однозначне тлумачення, відповідати суті і цілям розв'язуваної наукової проблеми. Іноді для конкретизації до назви теми можна додати невеликий (4–6 слів) підзаголовок. Слід уникати назв, які починаються зі слів: «Дослідження питання ...», «Дослідження деяких шляхів ...», в яких не відбито в достатній мірі суть досліджуваної проблеми.

Для здобувачів, які перебувають у відрядженні і виконують дипломну роботу за кордоном, тематика їхніх робіт повинна відповідати тематиці і вимогам випускаючої кафедри.

2.2. Визначення та затвердження теми

До підготовки і захисту магістерських робіт допускаються здобувачи, які не мають академічної заборгованості.

Вибравши тему магістерської роботи, здобувач звертається на кафедру з проханням закріпити за ним цю тему. Завідувач кафедрою призначає керівників магістерських робіт відповідно до їх наукової спеціалізації.

Для затвердження теми магістерської дипломної роботи разом із заявою необхідно представити аналітичний огляд наукових видань (не менш 15 джерел) та план роботи. Аналітичний огляд має вигляд таблиць, що засвідчує напрацювання здобувачем мінімального обсягу теоретичного матеріалу для своєї дипломної роботи. Огляд за актуальними питаннями стосовно теми дослідження необхідно представити у вигляді табл. 1.

Оскільки відповідність напрямів дослідження залежить від розуміння його сутності, саме для цього за вказівкою керівника доцільно вивчити ключове поняття за обраною темою. Аналіз складових ключового поняття можна представити у вигляді табл. 2.

Таблиця 1 – Актуальні питання за темою дослідження

Автор	Джерело статті	Назва статті	Питання, що розглядаються	Критика	Пропозиції
1					
...					
15					

Таблиця 2 – Аналіз складових поняття «...» за визначеннями авторів

Складові	Автор	Автор	Автор
	+	-	-
	+	+	-

Тема магістерської роботи затверджується тільки за умови представлення здобувачем аналітичного огляду відповідно до теми дослідження.

На основі даних табл. 2 магістрант складає різні таблиці для систематизації, аналізу піднятих у магістерській й роботі питань та оформлення результатів дослідження.

Теми магістерських робіт обговорюються і узгоджуються на засіданні кафедри менеджменту організацій та включаються до проекту наказу по університету для затвердження закріплених за здобувачами тем і складу керівників дипломних робіт.

Зміна теми магістерської роботи може здійснюватися у винятковому випадку з поданням обґрунтування.

2.3. Завдання на магістерську роботу та календарний графік її виконання

У завданні до виконання магістерської роботи (див. зразок у додатку А) встановлюються вихідні дані, перелік питань і плакатів, що підлягають розробці, і календарний графік її виконання. Керівник дипломної роботи складає завдання спільно зі здобувачем. Завдання підписується ним і

затверджується завідувачем кафедру. У ході індивідуальної співбесіди керівник виявляє рівень готовності здобувача до виконання роботи, роз'яснює суть виданого завдання та основних питань, які підлягають розробці, надає допомогу щодо складання календарного графіка на весь період виконання роботи, рекомендує магістранту джерела науково-методичної, довідкової літератури. Успішне виконання магістерської роботи багато в чому залежить від чіткого дотримання та послідовного виконання окремих етапів. При цьому рекомендуються наступні строки.

1. Вибір теми магістерської роботи і затвердження її на кафедрі не пізніше, ніж за півтора місяця до початку переддипломної практики.

2. Науково-інформаційний пошук і надання списку джерел інформації науковому керівнику не пізніше, ніж до початку переддипломної практики.

3. Підготовка та надання науковому керівнику рукопису вступу і першого розділу магістерської роботи (25% готовності) за 10 днів до закінчення переддипломної практики.

4. Доопрацювання першого розділу з урахуванням зауважень наукового керівника, підготовка другого і третього розділів (додатково 50%) магістерської роботи.

5. Завершення всієї магістерської роботи в першому варіанті і надання її науковому керівнику не пізніше, ніж за один місяць до орієнтовної дати захисту.

6. Оформлення магістерської роботи в остаточному варіанті і надання науковому керівникові за два тижні до захисту магістерської роботи.

Календарний графік складається у двох примірниках: один примірник передається здобувачу, а другий залишається у керівника дипломної роботи для подальшого контролю над її виконанням.

2.4. Контроль над ходом виконання магістерської роботи

На першому етапі дипломного проектування викладачами кафедри організуються вступні лекції та консультації.

Безпосередній контроль над ходом підготовки магістерської роботи здійснює її керівник. Індивідуальні заняття та консультації керівник проводить регулярно, не рідше, ніж один раз на тиждень. Кожен раз магістрант повинен відзвітувати про виконану частину роботи. Керівник зобов'язаний перевірити прийняті рішення, вказати на помилки і недоліки, пояснити, які потрібно внести поправки і уточнення. Керівник роботи періодично робить помітки в своєму примірнику плану-графіка про хід виконання і ступеня готовності роботи.

Стан підготовки дипломних робіт обговорюється на засіданнях кафедри менеджменту організацій.

Рекомендуються три основні терміни контролю кафедрою за ходом підготовки магістерських робіт. У рамках першого контролю слухачі повинні отримати завдання на виконання магістерської роботи, визначити її структуру (зміст). У даний період здобувачі повинні виконати приблизно 20% загального обсягу робіт, підготувати наступні елементи основної частини пояснювальної записки:

- зробити огляд джерел інформації;
- надати список джерел інформації;
- визначити форми залучення цифрової інформації.

У ході другого контролю дипломник повинен підготувати основну частину дипломної роботи (близько 70% загального обсягу).

При третій перевірці стану підготовки магістерських робіт на кафедрі здійснюється їх попередній захист, оформляється комп'ютерний варіант матеріалів і плакатів, що виносяться як роздатковий матеріал. Орієнтовний обсяг – 90% без надання інших документів із допуску до захисту.

Завідувач кафедрою фіксує рівень готовності магістерських робіт і вживає необхідних заходів у разі недотримання графіка підготовки роботи або при появі інших проблем. Виписки з протоколів засідань кафедри із зазначенням прізвищ слухачів, які значно відстають від графіка, передаються в деканат для прийняття відповідних дисциплінарних заходів.

За два тижні до захисту магістрантом повинна бути повністю завершена, оформлена відповідно до вимог методичних вказівок та підписана пояснювальна записка до магістерської роботи разом із графічним матеріалом, та подана здобувачем своєму науковому керівнику на відгук та підпис.

2.5. Організація підготовки магістерської роботи до захисту

2.5.1. Структура і опис документів для допуску магістерської роботи до захисту

Завідувач кафедрою для допуску магістерської роботи до захисту вивчає зміст поданих документів і оформляє висновок про допуск, підставою для якого є такі документи.

1. Довідка (акт) про впровадження результатів (якщо воно мало місце).
2. Відгук наукового керівника.
3. Запит на працевлаштування випускника.
4. Пояснювальна записка і графічний матеріал.

2.5.2. Довідка про впровадження результатів дипломної роботи магістра

У довідці про впровадження результатів слід вказати точне формулювання теми магістерської роботи та прізвище автора. Далі наводиться перелік використаних у виробництві пропозицій, розроблених за безпосередньої участі дипломника, публікації матеріалів у збірниках наукових праць, аналітичних записках, на конференціях, семінарах, по лінії розповсюдження передового досвіду.

У даній формі необхідно відобразити соціально-економічний або організаційний ефект, отриманий за рахунок впровадження представлених магістром рекомендацій.

Достовірність інформації в довідці підтверджується підписом одного з перших керівників організації або структурного підрозділу та засвідчується печаткою організації.

2.5.3. Графічний матеріал

Обов'язковою частиною кваліфікаційної роботи є графічний матеріал (плакати, фолії, графіки, схеми).

Графічний матеріал характеризує об'єкт дипломної роботи, динаміку його основних техніко-економічних показників, проблемну ситуацію, яка склалася на об'єкті дослідження, методи вирішення задач, алгоритми і результати виконаних розрахунків, висновки і рекомендації. Усі графічні матеріали повинні бути відображені в тексті пояснювальної записки.

Для презентації роботи графічний матеріал може бути оформлений на стандартних аркушах ватману, фоліях для графопроектора, у вигляді презентації Power Point. В останніх випадках бажано зробити декілька копій роздаткового матеріалу на аркушах формату А4 за числом членів ДЕК (але не менше п'яти).

Кількість слайдів для презентації магістерської роботи визначається відповідно до положень, що виносяться на захист, але не менше 15.

У числі обов'язкових мають бути підготовлені наступні матеріали:

- 1) характеристика актуальності, мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження, наукова новизна одержаних результатів і практична цінність магістерської роботи;
- 2) характеристика загальної схеми, логіки дослідження;
- 3) динаміка основних показників господарської діяльності об'єкта дослідження;
- 4) опис типових та авторських методик дослідження;

5) основні результати дослідження необхідно представити у вигляді графіків, таблиць, діаграм, які – дозволять наочно викласти матеріал доповіді. Цінується наявність у магістерській роботі не тільки якісного опису процесів, а й оцінки кількісних показників: наявність формул, глосарію спеціальних термінів з проблеми;

б) оцінка економічної ефективності / результативності пропозицій магістранта, а також впровадження результатів роботи на виробництві, у освітньому або науковому процесі.

За погодженням із керівником можуть бути підготовлені інші слайди.

Обов'язковими елементами слайдів є:

– на першому титульному слайді надається інформація про назву закладу вищої освіти (далі ЗВО), ППБ магістранта, назву магістерської роботи, інформацію про наукового керівника (ППБ, вчене звання, вчений ступінь), рік захисту;

– на другому слайді зазначається мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження;

– на третьому слайді вказується наукова новизна одержаних результатів із конкретизацією основних надбань магістранта.

Зразок оформлення слайдів наведено в додатку Б.

Як додатковий матеріал, дозволяється використовувати економічну документацію, методичні розробки, рекламні матеріали та зразки продукції фірм.

2.5.4. Відгук наукового керівника

При позитивному рішенні керівник підписує – роботу і оформляє відгук, макет якого наведено в додатку В.

У відгуку керівник повинен дати відповіді на наступні питання:

– відповідність роботи виданому завданню і вимогам до її виконання;

– актуальність роботи (для вирішення яких науково-практичних питань вона призначена);

– наявність елементів наукової новизни;

– оцінка змісту (оригінальність, глибина розробки, коректність, обґрунтованість оцінок і висновків, самостійність і персональний внесок магістранта у вирішення поставлених завдань);

– позитивні сторони (етап і ступінь вирішення проблеми; відповідність використаного теоретичного і методичного апарату тощо);

– недоліки в методиці викладення, інтерпретації, аргументації висновків, в оформленні роботи, організації підготовки;

– доцільність впровадження результатів роботи в господарську діяльність підприємств або в освітній процес;

– попередня оцінка магістерської роботи за чотирьохбальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і висновок про можливість присвоєння випускнику кваліфікації магістра з менеджменту організацій і адміністрування;

– додаткова інформація для членів ДЕК (участь в олімпіадах, семінарах, конференціях, громадська робота, наявність публікацій та ін.)

Науковий керівник інформує про характер виконаної роботи (комплексна наукова робота, дослідження проблематики в рамках наданих грантів), про наявність фундаментальних публікацій автора з досліджуваної проблеми в центральній пресі. У відгуку керівник може дати попередню пропозицію про надання роботи на конкурс, рекомендувати слухача до подальшого навчання в аспірантурі.

За умови своєчасного надання магістерської роботи керівник передає магістранту відгук не пізніше ніж за тиждень до захисту роботи. Здобувач повинен ознайомитися з відгуком і підготувати відповіді на зауваження керівника.

У разі необхідності за рішенням кафедри організовується попередній захист дипломних робіт магістра. Його мета – набуття навичок ефективної презентації роботи, раціональний розподіл виділеного на доповідь часу, правильне розміщення акцентів на ключових результатах виконаної роботи.

Якщо представлена магістерська робота відповідає встановленим вимогам, завідувач кафедри підписує роботу і допускає магістранта до її захисту. Якщо завідувач кафедри вважає неможливим допустити здобувача до захисту, це питання розглядається на засіданні кафедри у присутності здобувача і керівника роботи. У результаті може бути прийняте одне з таких рішень:

– допустити магістерську роботу до захисту;

– перенести термін захисту роботи;

– видати академічну довідку про складені іспити та заліки за період навчання в університеті без присвоєння кваліфікації магістра з менеджменту організацій і адміністрування.

Виписка з протоколу рішення кафедри про перенесення терміну захисту кваліфікаційної роботи або про видачу довідки подається на затвердження ректору університету.

Магістерська робота, яка допущена до захисту, направляється на зовнішню рецензію. Склад рецензентів затверджується заздалегідь з числа практичних фахівців та працівників наукових установ. В якості рецензентів можуть залучатися професори і доценти інших закладів вищої освіти або інших кафедр ХДУХТ, які мають науковий ступінь.

2.5.5. Зовнішнє рецензування магістерської роботи

Для отримання незалежної об'єктивної оцінки праці дипломника здійснюється зовнішнє рецензування магістерської роботи науковцями або фахівцями у відповідній професійній області.

В якості рецензентів можуть залучатися фахівці виробництва і науково-дослідних організацій, професори і доценти інших ЗВО.

У рецензії (додаток В) повинно бути зазначено значення дослідження даної теми, її актуальність, наскільки успішно дипломник впорався з розглядом теоретичних і практичних питань. Потім дається розгорнута характеристика кожного розділу дипломної роботи з виділенням позитивних сторін і недоліків. У висновку рецензент викладає свою точку зору про загальний рівень кваліфікаційної роботи магістра і оцінює її. За умови своєчасного подання магістерської роботи рецензія повинна бути передана здобувачу не пізніше, ніж за три дні до захисту.

На захист дипломної роботи в ДЕК слід додатково представити рецензію (відгук) провідної організації, за матеріалами або на замовлення якої виконувалася дипломна робота (за формою в додатку Г). У ньому повинна бути відзначена практична цінність отриманих результатів і стадія їх впровадження.

Також на захист на підтвердження практичної значущості магістерського дослідження можна представити акт впровадження науково-дослідної роботи за формою, наведеною в додатку Д.

2.6. Захист магістерських робіт

Присвоєння кваліфікації «Магістр» за спеціальністю 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» здійснює Державна екзаменаційна комісія ХДУХТ, голову якої затверджує Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України.

Захист випускних робіт проводиться на засіданнях ДЕК. На засідання ДЕК подаються такі документи:

- подання голові державної екзаменаційної комісії щодо захисту дипломної роботи, що містить відомості про успішність здобувача, висновок керівника магістерської роботи, висновок кафедри про дипломну роботу;
- пояснювальна записка разом з графічним матеріалом, підписана здобувачем, керівником, з поміткою завідувача кафедрою про допуск до захисту;
- автореферат магістерської роботи;
- відгук керівника;

- зовнішня рецензія;
- рецензія організації, яка була об'єктом дослідження або розробки;
- довідка або акт впровадження науково-дослідної роботи від організації, яка була об'єктом дослідження або розробки.

У ДЕК можуть бути представлені матеріали, які характеризують науково-дослідну та практичну цінність наукової роботи, документи, які підтверджують впровадження результатів роботи у виробництво і т.п.

Для доповіді магістранту надається 10 хвилин. У ході доповіді здобувач повинен: відобразити найменування теми роботи, охарактеризувати проблемну ситуацію, яка склалася на об'єкті, обґрунтувати прийнятий варіант вирішення проблеми, практичну (наукову) значимість результатів і поле ефективного використання наведених рекомендацій.

У структурному відношенні доповідь можна розділити на три частини. Перша частина доповіді в своїх основних моментах повторює введення до магістерської роботи. Тут обґрунтовується актуальність обраної теми, дається характеристика наукової проблеми, формулюються мета, завдання магістерської роботи, об'єкт і предмет дослідження. Далі треба назвати методи дослідження, на основі яких отримані основні результати роботи, дати загальну характеристику структури та логічного взаємозв'язку окремих частин роботи. Друга, найбільш ємна частина доповіді характеризує в логічній послідовності отримані наукові результати, програму і результати аналітично-дослідницького розділу, аргументацію прикладних результатів. Закінчується доповідь заключною частиною, яка будується на основі тексту висновків магістерської роботи.

Доповідь повинна бути узгоджена з графічним матеріалом. У процесі доповіді необхідно зробити посилання на всі плакати, пред'явлені ДЕК.

Для успішної презентації роботи рекомендується заздалегідь скласти короткі тези, а також пройти попередній захист. Крім доповіді, захист включає:

- відповіді здобувача на запитання членів ДЕК та осіб, які присутні на захисті;
- заслуховування відгуку керівника;
- відповіді випускника на зазначені у відгуку недоліки і зауваження.

У своїх відповідях здобувач повинен продемонструвати знання всіх розділів роботи, достатній рівень теоретичної та професійної підготовки.

2.7. Критерії оцінювання магістерської роботи

Підсумкову, диференційовану за чотирибальною шкалою, оцінку магістерської дипломної роботи визначає державна екзаменаційна комісія, її рішення є остаточним і оскарженню не підлягає.

Результати захисту випускних робіт обговорюються ДЕК на закритому засіданні. Оцінка виконаних робіт здійснюється на підставі об'єктивних критеріїв, якими є:

А. Змістовні аспекти роботи:

- 1) відповідність напряму підготовки професійно-кваліфікаційній характеристиці та паспорту спеціальності;
- 2) відповідність теми поданої до захисту роботи її змісту;
- 3) актуальність обраної теми дослідження;
- 3) логічний взаємозв'язок і взаємна підпорядкованість розділів випускної роботи;
- 4) широта й адекватність методологічного та діагностичного апарату;
- 5) наявність елементів наукової новизни, участь в семінарах, конференціях;
- 6) рівень реальності розробок і пропозицій, ступінь вирішення поставлених проблем і завдань;
- 7) рівень обґрунтування запропонованих рішень;
- 8) відповідність оформлення роботи вимогам стандартів і якості графічного матеріалу;
- 9) ступінь самостійності проведення дослідження;

Б. Якість захисту роботи:

- 10) презентація роботи, стиль викладу, мовна грамотність, якість графічного матеріалу;
- 11) здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди;
- 12) реакція на поставлені питання, комунікативні здібності магістранта;
- 13) використання комп'ютерної, організаційної техніки, інформаційних технологій;
- 14) відгук керівника і відповіді на зауваження рецензента.

При цьому враховується успішність здобувача за довідкою про успішність, відгук наукового керівника та зовнішні рецензії.

За результатами публічного захисту дипломної магістерської роботи на закритому засіданні ДЕК більшістю голосів приймає рішення щодо оцінки захисту і роботи (враховуючи відгук керівника, зовнішнього рецензента, зміст доповіді, відповіді на запитання).

Здобувачі, які отримали незадовільну оцінку, відраховуються з університету і мають право на повторний захист протягом наступних трьох років.

Основні умови одержання оцінки

Робота, в якій зроблено власне оцінювання різних літературних джерел, використано сучасні методи дослідження, побудовано формалізовану модель

проблеми, проведено комплексні наукові дослідження, розрахунки і на їх основі – аргументовано висновки та обґрунтовано пропозиції, а результати наукового дослідження опубліковано у наукових виданнях та/або матеріалах наукових конференцій, може бути оцінена на «*відмінно*».

Робота, в якій зроблено власне оцінювання використаних літературних джерел, самостійно проаналізовано підібраний матеріал, звітні дані підприємства / організації, на базі якого досліджувалася тема, проведено комплексні дослідження, зроблено висновки та сформульовано пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими, може бути оцінена на «*добре*».

Дипломна магістерська робота, в якій розкрито тему, прореферовано необхідні літературні джерела, проаналізовано відповідні інформаційні та статистичні бази даних, проведено дослідження, сформульовано висновки без необхідного їх обґрунтування допускається до захисту, але не може бути оцінена вище ніж «*задовільно*».

Дипломна робота до захисту не допускається. Подана науковому керівникові на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушенням строків, установлених регламентом. Написана на тему, яка своєчасно не була затверджена наказом по інституту. Виконана несамостійно. Структура не відповідає вимогам. Відсутнє економічне обґрунтування пропонованих заходів. Не оправлена у тверду палітурку, недбало оформлена.

3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

При підготовці магістерської роботи необхідно дотримуватися певних вимог.

Магістерська робота повинна мати характер наукового дослідження, сприяти вирішенню конкретних прикладних проблем в галузі менеджменту організацій. Магістерська робота повинна містити відомості про елементи новизни і практичного використання результатів. Наукове дослідження має здійснюватися за такою логічною схемою: характеристика актуальності обраної теми, визначення мети і конкретних завдань дослідження, вибір об'єкта і предмета дослідження, обґрунтування теоретичної та методичної бази, виконання аналітико-дослідницької частини роботи, висунення пропозицій, їх апробація та оцінка отриманих результатів.

При підготовці магістерської роботи здобувач повинен обов'язково робити посилання на джерела інформації, звідки запозичені наукові положення або цифровий матеріал.

Магістерська робота повинна розкрити вміння здобувача викладати матеріал пояснювальної записки стисло, логічно й аргументовано. Оформлення пояснювальної записки має відповідати вимогам, які пред'являються до робіт, представлених до опублікування.

Магістерська робота складається з пояснювальної записки і графічної частини.

Загальний обсяг пояснювальної записки становить 100–120 сторінок машинописного тексту, надрукованого через півтора інтервали із дотриманням вимог щодо розміру шрифту і полів, наведених у розділі 6.

Пояснювальна записка повинна включати в наведеній нижче послідовності такі структурні елементи:

- титульна сторінка встановленого зразка (додаток Е);
- завдання на дипломну магістерську роботу (приклад оформлення завдання див. в додатку А);
- анотація (приклад анотації дивися у додатку Ж);
- перелік умовних позначень;
- зміст;
- вступ;
- основну частину;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Пояснювальну записку умовно ділять на:

- вступну частину;
- основну частину;
- додатки.

4. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ВСТУПНОЇ ЧАСТИНИ РОБОТИ

4.1. Вступна частина

До вступної частини роботи відносяться:

- титульний лист;
- завдання на дипломну магістерську роботу;
- анотація;
- перелік умовних позначень;
- зміст.

4.2. Титульний аркуш

Титульний аркуш і завдання на дипломну роботу видаються на кафедрі менеджменту організацій. Ці елементи тексту пояснювальної записки оформляються здобувачем за стандартним зразком.

4.3. Завдання на дипломну магістерську роботу

Завдання на дипломну магістерську роботу містить мету, об'єкт і предмет дослідження, розгорнутий зміст (план) роботи, календарний графік виконання роботи. Завдання затверджується керівником дипломної магістерської роботи, та завідувачем випускової кафедри.

4.4. Анотація

Анотація призначена для короткого ознайомлення з роботою і повинна відображати в стислій, інформативній формі її основний зміст і результати.

В анотації, обсяг якої складає до 800 знаків, зазначається прізвище та ініціали здобувача, назва дипломної магістерської роботи, основний зміст та результати дослідження. Ключові слова (слова специфічної термінології за темою, які найчастіше зустрічаються у дипломній роботі) наводяться у називному відмінку.

Заголовком служить слово «АНОТАЦІЯ», розташоване посередині рядка, без крапки в кінці. На наступному рядку зазначається прізвище та ініціали здобувача, назва дипломної магістерської роботи. Нижче, через один рядок, наводиться перелік ключових слів, які потрібні для забезпечення пошуку в інформаційних системах. Перелік ключових слів (словосполучень) в кількості від 5 до 7 слів друкують після словосполучення «ключові слова» великими літерами, в іменному відмінку, через коми.

Через один рядок наводиться текст анотації обсягом не більше одної сторінки. Вона повинна відображати такі відомості:

- актуальність теми;
- об'єкт дослідження або розробки;
- цілі роботи;
- методи дослідження, використання баз і банків даних, пакетів прикладних (або оригінальних) програм;
- характеристику розрахункової або експериментальної частини роботи;
- теоретичні результати, їх новизну, взаємозв'язок з іншими дослідженнями;

– практичні результати, ким вони будуть використані і ступінь впровадження;

– межі доцільного використання результатів роботи.

Анотація подається українською, російською та однією з іноземних мов (переважно – англійською) і розміщується на окремому аркуші разом із ключовими словами.

4.5. Перелік умовних позначень

У дипломній магістерській роботі подається перелік умовних скорочень, якщо в ній вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо. Якщо в тексті пояснювальної записки зустрічаються умовні позначення, скорочення, символи, одиниці виміру, не передбачені діючими стандартами, а також спеціальні терміни, то їх перелік оформляється окремим списком у вигляді таблиці або стовпчика, де зліва в алфавітному порядку зазначаються умовні позначення, скорочення або терміни, а далі – їх розшифровка. Перелік умовних позначень розміщують безпосередньо після змісту, починаючи з нової сторінки. Якщо в тексті умовні позначення зустрічаються до трьох разів, то перелік скорочень і умовних позначень не наводиться. При першій появі цих елементів у тексті пояснювальної записки наводять їх розшифровку. Перелік умовних позначень дають у такій послідовності:

- 1) скорочення, у тому числі аббревіатурні;
- 2) умовні позначення;
- 3) одиниці вимірювання;
- 4) терміни.

Для умовних позначень встановлений наступний порядок їх запису. Спочатку в алфавітному порядку наводяться умовні позначення руського алфавіту, потім – латинського і останніми – грецького.

4.6. Зміст

Зміст дипломної магістерської роботи визначається її темою і відображається в плані, що затверджується науковим керівником, розміщується безпосередньо після переліку умовних скорочень, починаючи з нової сторінки. Зміст включає в себе: вступ; послідовно перелічені назви усіх розділів і підрозділів; висновки; список використаних джерел; додатки із зазначенням номерів сторінок, на яких вони наведені.

Розряди номерів сторінок розміщують точно один під іншим. Над номерами сторінок слово «сторінка», «стор.», «с.» не пишуть. Закінчення найменування елементів змісту відокремлюють від номера сторінки крапками.

5. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ОСНОВНОЇ ЧАСТИНИ ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ

5.1. Структура основної частини пояснювальної записки

Основна частина дипломної магістерської роботи складається з розділів (теоретико-методологічний, дослідницько-аналітичний, проектно-рекомендаційний) і підрозділів, які мають бути взаємопов'язані, а матеріал – викладеним послідовно і логічно із критичним аналізом теоретичних положень, статистичних даних, інформації різноманітного характеру. У кінці кожного розділу формулюються висновки зі стислим викладенням наведених у ньому результатів наукових і прикладних досліджень.

Структура пояснювальної записки та обсяг її розділів і підрозділів залежать від особливостей теми кваліфікаційної роботи магістра.

Наведена нижче рекомендована структура основної частини магістерської роботи містить: вступ, три розділи – теоретичний, дослідницько-аналітичний і проектно-рекомендаційний (табл. 5.1).

Кількість сторінок в окремих розділах строго не регламентується, проте має відповідати вимогам достатньої інформаційності та обґрунтованості висновків. Рекомендований обсяг дипломної магістерської роботи – 100–120 сторінок. До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки. Допускається відхилення в межах $\pm 10\%$.

До змісту основної частини пояснювальної записки пред'являються такі типові вимоги.

5.2. Вступ

У вступі дипломної магістерської роботи зазначаються: проблема, що потребує вирішення, ступінь її дослідження; обґрунтовується актуальність обраної теми, мета і завдання; формулюється об'єкт і предмет дослідження, елементи наукової новизни, практична значущість, методи наукових досліджень, апробація результатів на підприємствах, організаціях, установах. Обсяг вступу, як правило, не повинен перевищувати 3–4 сторінки.

Таблиця 5.1 – Приблизна структура основної частини магістерської роботи

Назва розділу	Приблизна кількість сторінок	Примітка
Вступ	3-4	
Розділ 1. Теоретичні та методологічні аспекти досліджуваної проблеми 1.1. 1.2. 1.3.	30-45	
Розділ 2. Дослідження проблемної ситуації в науковій області, на підприємстві / організації 2.1. 2.2. 2.3.	40-45	
Розділ 3. Розробка рекомендацій і заходів із розв'язання досліджуваної проблеми 3.1. 3.2. 3.3.	30-35	
Висновки	3-4	
Список використаних джерел		100–150 джерел

Актуальність теми подається у вигляді критичного аналізу та напрямів розв'язання проблеми, обґрунтування необхідності досліджень для підприємств, організацій та установ. Обґрунтування актуальності не повинно бути багатослівним. Точне визначення проблеми, її чітке формулювання мають принципове значення, вони задають напрямок наукового пошуку.

Потім слід оцінити ступінь вивченості досліджуваної проблеми, вказати, які аспекти даної проблеми теоретично і практично вирішені, а які є дискусійними, по-різному висвітлені в науковій літературі. При виконанні НДР, що базується на результатах фундаментальних або пошукових досліджень, вказують, на підставі яких досліджень виконують роботу. В якості вихідних даних для виконання НДР можуть виступати звіти про раніше проведені дослідження, нормативні документи Україна, міжнародні організаційні стандарти.

Характеризуючи стан досліджуваної проблеми, слід назвати авторів, які внесли значний вклад у розробку даної проблеми, основні закони та нормативні

акти України та міжнародного права, на яких базується робота.

Далі логічно впливає формулювання мети магістерської роботи та основних завдань для її досягнення. Не слід формулювати мету як: «дослідження», «вивчення», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету. Мета та завдання роботи повинні бути чітко сформульованими та відображати тематику дослідження.

Завдання, які ставляться в магістерській роботі, повинні відповідати цілям дослідження. Формулювання завдань можна уявити, використовуючи перерахування типу: вивчити ..., описати ..., визначити ..., виявити ..., вивести формулу ... тощо. Як правило, на основі завдань дослідження будується структура магістерської роботи, тобто завдання дослідження зазвичай відповідають змісту розділів і підрозділів магістерської роботи. Після цього потрібно визначити предмет і об'єкт дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що створює проблемну ситуацію і обрані для вивчення. Не слід називати об'єктом дослідження кожне підприємство, організацію або їх структурні підрозділи.

Предмет визначає тему дослідження і міститься в межах об'єкта. Предметом дослідження дипломної магістерської роботи є соціально-економічні закономірності функціонування та розвитку об'єкта, різноманітні його якості, властивості, тощо.

Об'єкт і предмет дослідження, як категорії наукового процесу, співвідносяться між собою як загальне і часткове.

Стан наукового дослідження багато в чому визначає вибір методів дослідження, що дозволили досягти поставленої мети (порівняльний економічний аналіз, методи статистичної обробки даних, методи опитування ринку та ін.). Методи досліджень – спосіб набуття достовірних наукових знань, умінь та практичних навичок у різних сферах діяльності.

Елементи наукової новизни повинні мати узагальнюючий характер і містити власні висновки та рекомендації з предмету дослідження. Характеризуючи елементи новизни отриманих результатів, потрібно вказати їх відмінності від відомих раніше наукових підходів, визначити ступінь новизни (удосконалено, дістало подальшого розвитку тощо).

Практична значущість повинна містити результати самостійно проведених досліджень, що можуть бути впроваджені в діяльність підприємств, установ, організацій. У вступі відзначаються також існуючі обмеження, умови впровадження результатів. У відомостях про перспективи практичного використання характеризуються основні прикладні результати роботи (методичні рекомендації з окремих напрямків діяльності, моделі, процедури

тощо), форми вияву економічного, організаційного або соціального ефекту, можлива область впровадження результатів роботи і ступінь вирішення досліджуваної проблеми.

Далі наводиться апробація результатів роботи на підприємствах та організаціях із зазначенням виду впровадження і дати. При наявності опублікованих магістрантом окремих результатів магістерської роботи наводяться відомості про статті, тези доповідей, підготовлені за матеріалами роботи, виступи на науково-практичних конференціях. Апробація результатів має містити назви.

5.3. Теоретичні аспекти досліджуваної проблеми

У теоретичному розділі основної частини розглядаються теоретичні та методологічні аспекти досліджуваної проблеми, наводиться глибокий ретроспективний огляд науково-економічної та інструктивно-методичної літератури, критично аналізуються різні погляди, здійснюється їх наукова класифікація, дається порівняльний аналіз меж доцільного використання тих чи інших методів, обґрунтовується остаточний вибір методів вирішення сформульованої проблеми, досліджуються основні чинники впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта тощо. При підготовці цього розділу необхідно установити, що зроблено з обраної тематики попередниками.

Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та тенденції розвитку предмета дослідження, методологічні підходи повинні мати елементи полемічності, розкривати власну позицію щодо предмета дослідження, що створює передумови для проведення у наступному розділі власних наукових досліджень.

Констатації та обґрунтування загальнотеоретичних висновків та тенденцій проводиться на основі поглибленого вивчення спеціальної вітчизняної та зарубіжної літератури (зокрема даних, опублікованих у відповідних енциклопедіях, монографіях, довідниках, зарубіжних джерелах, виданнях, у т.ч. з наукометричної бази Scopus), передового досвіду з обраної проблеми, а також результатів власних досліджень реального об'єкта з метою вирішення визначених наукових та прикладних завдань у сфері майбутньої професійної діяльності.

Із кожного досліджуваного питання важливо знайти подібність і відмінності точок зору різних авторів, дати їх порівняльний аналіз, виявити можливі протиріччя і неточності, сформулювати шляхи їх вирішення і обґрунтувати власну позицію. Магістерська робота повинна відображати точку

зору автора, і тому в ній завжди присутні елементи наукової дискусії і полеміки. При вивченні літератури не варто повністю запозичувати прочитаний текст. Слід відбирати тільки наукові факти, які становлять основу наукового знання, відображають об'єктивні якості речей і процесів. Наукові факти характеризуються такими особливостями, як новизна, точність, об'єктивність і достовірність.

Про достовірність вихідної інформації може свідчити не тільки характер джерела, а й науковий, професійний авторитет автора, його приналежність до тієї чи іншої школи. Літературні джерела слід підбирати і використовувати в відповідності зі змістом проблеми, яка досліджується. Необхідно вдумливо і критично аналізувати, оцінювати науково-методичні публікації, щоб погодитися або, навпаки, не погодитися з науковими поглядами окремих авторів. Використання науково-методичних джерел супроводжується обов'язковим посиланням на джерело та сторінку, звідки запозичені ті чи інші відомості.

Результатом теоретичного розділу повинна бути повна науково-методична концепція, обґрунтування інструментів і методів вирішення проблеми. При необхідності в кінці цього розділу формулюються пропозиції щодо вдосконалення науково-методичної бази.

Розділ завершується висновками із вказівкою на публікації автора у списку використаних джерел.

5.4. Аналіз проблемної ситуації в науковій області (на підприємстві)

У дослідницько-аналітичному розділі магістрант, використовуючи фактичний матеріал і зібрану інформацію, аналізує та розкриває зміст питань на прикладі конкретних підприємств, установ, організацій. Дослідження проблеми має здійснюватися на основі накопиченого і систематизованого матеріалу, групування та обробки даних, що дозволяє проводити кваліфікований аналіз, обґрунтовувати пропозиції у наступному розділі.

Аналітично-дослідницький розділ магістерської роботи передбачає всебічне дослідження існуючого стану вирішення проблем, поставлених у магістерській роботі, в Україні та за кордоном. Результати зіставлень і аналізу можуть бути прийняті за основу розвитку менеджменту організацій на досліджуваному об'єкті.

При виконанні аналітико-дослідницького розділу магістрант використовує фактичні матеріали, зібрані під час проходження виробничої та переддипломної практики. Ці матеріали повинні бути достатньо повними і

достовірними, щоб на їх базі можна було проаналізувати стан справ, розкрити резерви і намітити шляхи їх використання, а також усунути розкриті недоліки в роботі. Слід уникати непотрібних відомостей, відбираючи тільки ті, які будуть використані для обґрунтування висновків і рекомендацій магістерської роботи.

Аналітичний розділ пояснювальної записки містить загальну організаційно-економічну характеристику об'єкта дослідження. Наприклад, профіль діяльності, тип виробництва, номенклатуру продукції або послуг, ринки сировини та збуту, позиціонування підприємства в своїй галузі, структуру управління, основні фактори виробничого процесу. Характеристика об'єкта завершується зведеною таблицею динаміки основних економічних показників діяльності за останні два – п'ять років у порівнянні з середніми значеннями по галузі та аналогічними показниками кращих фірм. Під час характеристики об'єкта аналізу необхідно звернути першочергову увагу на ті сторони роботи, виявити ті її особливості, які мають пряме відношення до теми кваліфікаційної роботи. Аналіз повинен виявляти недоліки в науковій галузі, методах вирішення проблем, невикористані резерви.

Магістрант повинен висвітлити та узагальнити умови зовнішнього середовища бізнесу, критично проаналізувати позитивні сторони менеджменту на вітчизняних підприємствах і за кордоном, показати можливості підвищення результативності (ефективності) діяльності на обраному об'єкті. Важливою складовою частиною є всебічний розгляд, а головне – оцінка вирішення проблеми на об'єкті дослідження з метою виявлення позитивних сторін і недоліків. Критеріями такої оцінки є рівень відповідності менеджменту ситуації, що склалася, рекомендаціям теорії, методики і прогресивної практики.

Дослідницька складова є обов'язковою для магістерських робіт. Тут слухач повинен:

- чітко сформулювати проблему на основі зовнішніх ознак її прояву;
- розробити гіпотези розвитку зовнішнього середовища в майбутньому;
- виділити ключові змінні і методи їх подальшого дослідження;
- зрозуміти, які змінні є причиною, а які – наслідком змін;
- визначити природу зв'язків між змінними;
- висунути варіанти дій і процедур щодо вирішення проблеми.

Для дослідження впливу різних чинників на процеси і ефективність господарської діяльності використовуються методи порівняльного економічного аналізу, теорії ймовірностей, математичної статистики, методи ситуаційного SWOT-аналізу та моделювання, закон розстановки пріоритетів (А–В–С розподіл або закон 20/80), математичної теорії ігор, оптимізації соціально-економічних процесів, а також пакети прикладних комп'ютерних

програм як інструменти наукового дослідження. В якості результатів дослідження можуть виступати емпіричні, графічні залежності, моделі, схеми, процедури, фінансово-економічні рішення. Обов'язковою є власна оцінка магістрантом виявлених тенденцій і обґрунтування пропозицій, спрямованих на вирішення проблемної ситуації.

Слухач магістратури повинен продемонструвати вміння самостійно виконувати наукові дослідження, застосовувати сучасні економіко-математичні методи, давати науково-аналітичну характеристику нових явищ, використовувати нові знання для вирішення прикладних проблем менеджменту діяльності.

Матеріали цього розділу рекомендується ілюструвати таблицями, графіками, діаграмами, схемами. Розділ завершується висновками із вказівкою на публікації автора у списку використаних джерел.

5.5. Розробка пропозицій із розв'язання наукової проблеми або проблемної ситуації

Третій розділ містить декілька взаємопов'язаних підрозділів, в яких надано конкретні науково обґрунтовані пропозиції, проекти інноваційного характеру щодо вдосконалення управління та підвищення ефективності діяльності підприємств, установ, організацій. У цьому розділі розкривають також зміст і результати власних наукових досліджень, подаються конкретні методики і моделі.

Завдання проектно-рекомендаційного розділу – обґрунтування конкретних пропозицій щодо впровадження результатів магістерської роботи. У цьому розділі на базі теоретичних узагальнень та аналізу обґрунтовуються нові підходи до вирішення проблеми, теоретичні, методичні та практичні пропозиції, а також організаційні та фінансово-економічні заходи щодо усунення виявлених недоліків, удосконалення менеджменту господарської діяльності. У цьому розділі наводяться числові розрахунки, тісно пов'язані з результатами аналітичного розділу роботи, формулюються вимоги до побудови інформаційних систем. Обґрунтування проектних пропозицій передбачає формулювання їх змісту, очікуваних результатів, передумов практичного впровадження, вимог до формування інформаційних систем, необхідних фінансових, матеріальних та інших ресурсів і розрахунки економічної ефективності/результативності за кожною з пропозицій. У ході експериментальної перевірки наведених рекомендацій використовуються методи імітаційного моделювання, прогнозування варіантів розв'язання проблемної ситуації в майбутньому тощо. При цьому бажано застосовувати

інструментарій Microsoft Office Excel, пакети прикладних програм Microsoft Office Access, Microsoft Office Project, бухгалтерського обліку та аудиту та ін.

Перевірка практичної значимості пропозицій повинна здійснюватися на альтернативних засадах, тобто рекомендації та рішення повинні розроблятися в декількох можливих варіантах. Пропозиції щодо вирішення проблемної ситуації можуть мати вигляд інструктивно-методичних матеріалів, економіко-організаційних, економіко-фінансових, соціально-фінансових, інноваційних, фінансово-технологічних заходів, економіко-математичних моделей, процедур.

Обов'язковою умовою якісного виконання третього розділу є застосування сучасної комп'ютерної техніки, економіко-математичних методів і моделей, результатів наукових досліджень.

Розділ завершується висновками із вказівкою на публікації автора у списку використаних джерел.

5.6. Висновки

Основна частина пояснювальної записки завершується висновками, в яких автор у логічній послідовності узагальнює результати магістерської роботи, формулює висновки та пропозиції за кожним розділом і роботою в цілому відповідно до поставлених завдань.

Тут відображаються найбільш важливі наукові та практичні результати, отримані в роботі, їх значення для науки і практики в області менеджменту організацій і адміністрування. Далі формулюються висновки та рекомендації щодо науково-практичного використання результатів.

Для формулювання висновків та ґрунтовних пропозицій рекомендується апробація основних положень дослідження на наукових заходах.

Формулюючи висновки, потрібно зробити акцент на кількісних і якісних характеристиках отриманих результатів, обґрунтувати їх достовірність. Як висновок, наводяться загальні дані про економічну ефективність (результативності) пропозицій і рекомендацій роботи, про переваги їх використання в практиці менеджменту господарської діяльності, а також характеризуються шляхи і методи впровадження результатів кваліфікаційної роботи у виробничу практику.

Характеризуючи основні теоретичні та практичні результати, здобувач відзначає ступінь вирішення завдань дипломної роботи. При викладенні матеріалу цього розділу вказується ступінь особистого внеску здобувача в отримані результати.

Обсяг висновків, як правило, не повинен перевищувати 3–4 сторінки.

5.7. Список використаних джерел

Перелік джерел приводиться в кінці роботи після розділу «ВИСНОВКИ», починаючи з нової сторінки.

До списку використаних джерел включають джерела, на які у тексті є посилання, а також ті, які використано при викладі конкретних наукових положень. Список складається із законодавчих актів, нормативних матеріалів, вітчизняної та зарубіжної наукової, спеціальної літератури, фахових видань, інформаційних ресурсів Інтернету.

Всі джерела вказуються мовою видання.

Список джерел інформації формують в порядку появи на них посилань в тексті або, як виняток, в алфавітному порядку за наступними групами:

- 1) закони України, постанови уряду та інші нормативно-правові акти;
- 2) використана наукова література;
- 3) джерела з охорони праці та цивільного захисту.

Кількість використаних джерел нормативно не врегульовано і залежить від ступеня досліджуваності і складності проблеми. Виходячи з досвіду підготовки випускних магістерських робіт, рекомендовану кількість позицій використаної літератури з основної частини роботи має бути не менше 100-а джерел.

Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

Приклади бібліографічного опису джерел інформації за їх видами наведені в додатку 3.

5.8. Додатки

У додатках наводяться допоміжні матеріали: копії документів, витяги із законодавчо-нормативних документів, звіти, інструкції/положення/правила, результати соціологічних та маркетингових досліджень, громіздкі таблиці, рисунки тощо. Доцільність додатків визначається автором за погодженням з науковим керівником.

У додатки виносять матеріал, який:

- 1) є необхідним для повноти роботи, але включення його до основної частини пояснювальної записки може захарастити логічне уявлення роботи;
- 2) не може бути послідовно розташований в основній частині роботи через великий обсяг або способи відтворення.

У додатки виносяться проміжні математичні висновки, таблиці допоміжних вихідних даних, положення про відділ управління, форми звітності (бухгалтерський баланс, звіт про фінансові результати тощо), ілюстрації допоміжного характеру, анкети, проспекти. У тексті пояснювальної записки повинні бути посилання на ці програми.

5.9. Реферат магістерської роботи

За рішенням випускової кафедри здобувачі пишуть реферат магістерської роботи, який містить загальну характеристику магістерської роботи (інформацію щодо структури, кількості додатків, ілюстрацій, таблиць, використаних джерел; обсяг дипломної магістерської роботи у сторінках) та стислий виклад основного змісту (за розділами), висновки та анотації.

Обсяг реферату – до 3-х сторінок з одиничним інтервалом та нумерацією сторінок окремо від нумерації сторінок дипломної магістерської роботи. Першою сторінкою реферату є його титульний аркуш, який не нумерується. Реферат дипломної магістерської роботи не потрібно підшивати разом з дипломною магістерською роботою.

6. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ

6.1. Загальні вимоги до оформлення

Оформлення дипломної магістерської роботи має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008:2015 «Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення». Приклад оформлення тексту пояснювальної записки наведений в додатку Л.

Текст дипломної магістерської роботи набирають на комп'ютері через 1,5 міжрядкові інтервали (29–30 рядків на сторінці), друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора – Times New Roman, розмір 14 мм. Поля: зліва – не менше 25 мм, справа – не менше 10 мм, зверху і знизу – не менше 20 мм. Під час виконання роботи необхідно дотримуватися одномірної щільності, чіткості, контрастності й чіткості зображення впродовж усього тексту. Усі лінії, літери, цифри і знаки повинні бути однаково чорними у всій пояснювальній записці.

У великих таблицях і рисунках допускається використання шрифту 12 pt. У цьому випадку заголовки таблиці або назва рисунку повинні бути виконані

цим же шрифтом. У роботі не дозволяється використання напівжирного, підкресленого шрифту або курсиву.

Помилки, описки, графічні неточності допускається виправляти підчищенням або зафарбовуванням білою фарбою і нанесенням на це же місце виправленого зображення.

Прізвища, назви установ, організацій, фірм та інші власні назви в тексті пояснювальної записки наводять мовою оригіналу. Допускається транслітерувати власні назви і наводити назви організацій в перекладі на мову пояснювальної записки, додаючи (при першій згадці) оригінальну назву.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки.

Структурні елементи: «АНОТАЦІЯ», «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не нумерують, а їх назви правлять за заголовки структурних елементів.

Основна частина магістерської роботи складається з розділів і підрозділів.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки.

Заголовки структурних елементів пояснювальної записки і заголовки розділів друкують великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки без крапки в кінці, не підкреслюючи. Перенесення слів у заголовках розділів не допускаються. Якщо заголовок складається з двох речень, їх розділяють крапкою (параметри друку дивися в додатку Л).

Заголовки підрозділів слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці.

Абзацний відступ повинен бути однаковим протягом всього тексту і дорівнювати п'яти знакам.

Відстань між заголовками розділу і наступним текстом або заголовком підрозділу має становити один рядок. Відстань між підрозділом і наступним текстом також має становити один рядок. Відстань після закінчення тексту одного підрозділу і назвою наступного підрозділу – два інтервал.

Для зручності форматування в разі внесення правок, виправлень і доповнень рекомендується кожен розділ і підрозділ пояснювальної записки починати з нової сторінки.

Не допускається розміщувати заголовок розділу або підрозділу в кінці сторінки, якщо після них слідує тільки один або жодний рядок тексту.

6.2. Вимоги до нумерації

6.2.1. Нумерація сторінок роботи

Сторінки роботи слід нумерувати арабськими цифрами, дотримуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту роботи. Номер сторінки проставляється у правому верхньому кутку сторінки без крапки в кінці.

Титульний лист включають до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші, аркушах завдання та аркуші змісту номер сторінки не ставиться. Нумерація сторінок проставляється, починаючи зі «Вступу». Ілюстрації і таблиці, розташовані на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок роботи.

6.2.2. Нумерація розділів, підрозділів

Розділи і підрозділи магістерської роботи слід нумерувати арабськими цифрами. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу великими літерами. Наприклад: РОЗДІЛ 1.

Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, розділених крапкою. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка. Наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапку не ставлять.

6.3. Скорочення

Слова в тексті і в таблицях скорочувати не допускається. Виняток становлять скорочення слів і словосполучень, встановлені в державних стандартах або загальноприйняті в українській мові.

Дозволяється застосовувати скорочення слів і словосполучень, характерні для професійної галузі знань. Записуються такі скорочення одним із двох способів:

1) якщо кожне з них повторюється далі не менш трьох разів, – безпосередньо в тексті (у дужках після повного найменування при першому згадуванні);

2) або в переліку умовних позначень

6.4. Ілюстрації

Ілюстрації (креслення, рисунки, схеми, діаграми), що поміщаються в тексті, іменуються рисунками. Рисунок, як правило, слід розміщувати безпосередньо після першого згадування його в тексті або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання в тексті роботи.

Ілюстрації, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4, рекомендується розміщувати у додатках.

Усі ілюстрації повинні мати назву. Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Номер, назва ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією, відокремлених крапкою.

Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою. Наприклад, «Рис. 2.1.» – перший рисунок другого розділу. Номер рисунка відокремлюють від його назви крапкою.

Відстань між ілюстраціями і подальшим чи попереднім текстом має бути не менше ніж один рядок.

Приклад:

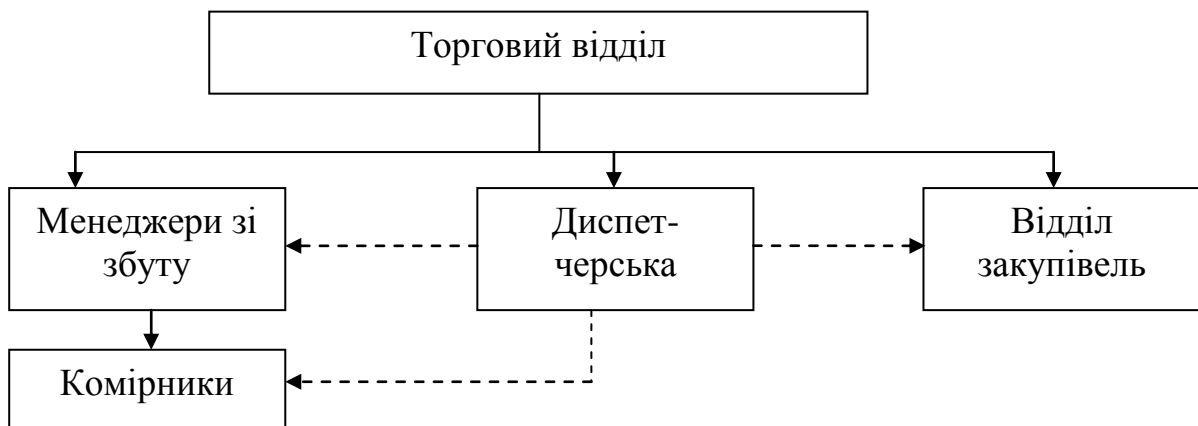

Рис. 2.1. Організаційна структура торгового відділу

6.5. Таблиці

Для зручності викладу тексту цифровий матеріал потрібно оформляти в таблицях. Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці повинні бути посилання в тексті роботи.

Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, які наводяться в додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою. Наприклад, «Таблиця 1.3» – третя таблиця першого розділу.

Усі таблиці повинні мати назву. Назва повинна бути стислою і відбивати зміст таблиці. Слово «таблиця» пишуть без абзацного відступу, номер таблиці відокремлюють від його назви тире. Назву таблиці друкують малими літерами (крім першої великої), без крапки в кінці і поміщають над таблицею на одному рядку з її номером.

Назву таблиці друкують малими літерами (крім першої великої) і розміщують над таблицею. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, то таблицю поділяють на частини, переносючи частину таблиці на наступну сторінку. При розподілі таблиці заголовки колонок на наступній сторінці замінюють відповідно арабськими цифрами, які приведені в додатковому рядку на попередній сторінці.

Слово «Таблиця ...» вказують один раз зліва над першою частиною таблиці, над іншими частинами зліва без абзацного відступу пишуть: «Продовження таблиці ...» із зазначенням номера таблиці.

Приклад.

Таблиця 1.3 – Класифікація типів ринків збуту ТОВ «АВС»

Класифікаційна ознака	Тип ринку	Особливості ринку збуту компанії
1. Територіальне охоплення	Національний ринок. Регіональний ринок	Товари компанії користуються популярністю у споживачів через високу якість і низьку ціну в порівнянні з аналогами.
2. Тип споживача (клієнта)	Споживчий ринок	Споживачі: підприємства роздрібної торгівлі, підприємства швейної промисловості; фізичні особи.

Якщо таблиця переходить на іншу сторінку, її перенесення оформляють таким чином:

Продовження таблиці 1.3

1	2	3
3. Ступінь агрегування товару	Товарний ринок за загальногруповою ознакою / товарний ринок за груповою ознакою	Ринок непродовольчих товарів / ринок тканин, швейної фурнітури.

Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з маленької, якщо вони складають одне речення з заголовком.

Підзаголовки, які мають самостійне значення, пишуть з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиці крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки таблиці вказують в однині.

Відстань між таблицями і подальшим чи попереднім текстом повинна дорівнювати одному рядку.

6.6. Перерахування

Перерахування в тексті позначають арабськими літерами з дужкою. Допускається подальша деталізація перерахувань. Для цієї мети використовують малі літери українського алфавіту з дужкою. Перед кожною позицією переліку слід ставити цифру з дужкою, або не нумеруючи, – тире (перший рівень деталізації).

Для подальшої деталізації переліку слід використовувати малі літери українського алфавіту з дужкою (другий рівень деталізації).

Приклад.

Фінансове оточення підприємства становлять:

- 1) фінансові ринки;
- 2) фінансові інститути:
 - а) банки;
 - б) біржі;
 - в) пенсійні фонди;
 - г) інвестиційні компанії;
 - д) страхові компанії.

Переліки першого рівня деталізації друкують малими літерами з абзацного відступу, другого рівня – з відступом відносно місцезрешування переліків першого рівня.

6.7. Формули

Формули розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються вперше, по центру рядка. В одному рядку можна розташовувати тільки одну формулу.

Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком.

Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Номер формули зазначають на рівні формули у круглих дужках у крайньому правовому положенні, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу).

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Переносити формули на наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, повторюючи знак операції на початку наступного рядка. Коли переносять формули на знаку операції множення, застосовують знак «х».

Приклад. Фондовіддача характеризує ефективність використання основних фондів підприємства і визначається за формулою:

$$\text{Фв} = \text{ТО} : \text{ОФ}; \quad (1.3)$$

де ТО – валовий товарооборот;

ОФ – середньорічна вартість основних фондів.

6.8. Приклади та примітки

Приклади розташовують відразу після тексту, що вимагає пояснень. Примітки розташовують безпосередньо після тексту, ілюстрації або таблиці, до яких вони належать. Примітки до таблиці поміщають під лінією, що позначає закінчення таблиці.

Примітку друкують через один інтервал. Слово «Примітка» («Приклад») пишуть з абзацу, з великої літери, не підкреслюючи. Після цих слів ставлять крапку і на тому ж рядку з великої літери призводять текст примітки (прикладу).

Примітки нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Одну примітку (приклад) не нумерують, наприклад:

«Примітка. Дані за обсягом експорту наведено у діючих цінах».

6.9. Посилання

Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, оскільки найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилання на джерела інформації в

тексті роботи слід позначати порядковими номерами в квадратних дужках із зазначенням джерела та відповідної сторінки. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга – номеру сторінки.

Приклад. Цитата в тексті «... в загальному обсязі робочого часу частина інформаційної роботи перевищує 70% [7, с. 46]».

У посиланнях на розділи, підрозділи, пункти, ілюстрації, таблиці, формули, додатки зазначають їх номери. При використанні посилань слід писати: «в розділі 1 ...», «на рис. 2.1 ...», «за формулою (2.4) ... », «в табл. 3.4 ...», «у додатку Б». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації скорочено пишуть слово «дивись», наприклад «див. табл. 3.2».

Зразок оформлення тексту пояснювальної записки дивися у додатку Л.

6.10. Оформлення додатків

Додатки слід оформляти як продовження магістерської роботи у вигляді окремої частини, розташовуючи їх у порядку появи посилань на них у тексті. Додатки повинні мати загальну з усією роботою наскрізну нумерацію сторінок. Кожний додаток друкується з нової сторінки.

Усі додатки повинні бути перераховані в змісті.

Додатки, як структурний елемент пояснювальної записки, починаються з окремого листа, на якому вгорі з правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток » (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «Додаток А».

Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Якщо додаток один, його теж позначають як «Додаток А».

Додаток повинен мати заголовок, надрукований під словом «Додаток» малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки.

Якщо додатками є копії документів, проспекти тощо, то перед копією варто помістити чистий аркуш, на якому посередині пишуть «Додаток» і його найменування. Сторінки копій нумерують, продовжуючи наскрізну нумерацію.

Текст кожного додатка, може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається «Продовження додатку...».

Ілюстрації, таблиці, формули та рівняння в тексті програми слід нумерувати в рамках кожного додатка. Наприклад: «Рис. Д.3.» – третій рисунок

додатка Д; «Таблиця А.2» – друга таблиця додатка А; формула (В.1) – перша формула додатка В. Зразок оформлення дивись у додатку М.

7. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ РЕФЕРАТУ

У ДЕК крім магістерської дисертації подається реферат.

Написання реферату – заключний етап виконання магістерської роботи перед поданням її до захисту. Призначення реферату – ознайомлення членів ДЕК та присутніх на захисті наукових працівників з методикою дослідження, фактичними результатами і основними висновками роботи. Реферат має стисло, але досить ґрунтовно розкривати основний зміст роботи, в ньому не повинно бути надмірних подробиць, а також інформації, якої нема в роботі. У ньому викладають основні ідеї та висновки магістерського дослідження, внесок автора у проведене дослідження, ступінь новизни і практичну значущість результатів дослідження.

Реферат друкують державною мовою.

7.1. Структура реферату

Структурно реферат складається із загальної характеристики роботи, коротко викладеного змісту, висновків та рекомендацій, списку опублікованих автором праць та доповідей за темою магістерської роботи та анотації українською, російською та англійською мовами.

Загальна характеристика роботи, що подається в рефераті, має відповідати наведеним у вступі до роботи її кваліфікаційним ознакам:

- актуальність теми;
- оцінка сучасного стану проблеми на основі аналізу вітчизняної і зарубіжної наукової літератури із зазначенням провідних фірм, вчених і спеціалістів у даній предметній галузі;
- зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами;
- мета і завдання дослідження;
- об'єкт та предмет дослідження;
- методологія та методи дослідження;
- наукова новизна одержаних результатів;
- практичне значення одержаних результатів;
- апробація результатів дослідження;
- публікації;

– структура та осяг дисертації.

Заголовки рубрик не треба виділяти в окремі рядки, їх доцільно вирізнити жирним шрифтом або курсивом і розмістити в підбір із текстом. Також вказують структуру роботи (наявність вступу, кількості розділів, додатків) повний обсяг диплому в сторінках, а також обсяг, що займають ілюстрації, таблиці, додатки (із зазначенням їх кількості), список використаних літературних джерел (із зазначенням кількості найменувань).

В *основному змісті* стисло викладається сутність роботи за розділами.

Висновки повинні відповідати загальним висновкам роботи. Вони починаються з формулювання наукової задачі або проблеми. Звичайно формулювання починається так: «У магістерській роботі наведене теоретичне узагальнення і нове розв'язання наукового завдання (або наукової проблеми), що виявляється в...». Після формулювання вирішеної наукової проблеми або завдання у висновках викладають головні теоретичні та практичні результати роботи.

Список опублікованих праць магістранта (статей, тез доповіді на конференціях) за темою магістерської роботи подають відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць і прізвищ усіх співавторів. Потрібно вказати теми виступів на конференціях та методичних семінарах, за якими відсутні публікації, проте які зазначені в програмі або інших документах, вказати яка організація прийняла до використання рекомендації або проектні розробки.

7.2. Анотації

На останніх сторінках реферату розміщують анотації українською та англійською мовами. Анотація англійською мовою повинна бути розгорнутою інформацією, обсягом до 3000 друкованих знаків, про зміст і результати роботи, а українською – обсягом до 800 друкованих знаків – ідентичного змісту інформація про основні ідеї та висновки магістерської роботи.

Анотації складаються за формою, яка має такий зміст: прізвище та ініціали здобувача; назва роботи; спеціальність (шифр і назва); установа, де відбудеться захист; місто, рік; основні ідеї, результати та висновки. Викладення матеріалу в анотації повинно бути стислим і точним. Належить використовувати синтаксичні конструкції, притаманні мові ділових документів, уникати складних граматичних зворотів. Необхідно використовувати стандартизовану термінологію, уникати маловідомих термінів і символів.

Після кожної анотації наводять ключові слова відповідною мовою.

Сукупність ключових слів повинна відображувати поза контекстом основний зміст наукової праці. Загальна кількість ключових слів має бути не меншою трьох і не більшою десяти. Ключові слова подають у називному відмінку, друкують у рядок, через кому.

7.3. Оформлення реферату

Оформлення реферату магістерської роботи відповідає загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення».

Обсяг реферату магістерської роботи – до 3-х сторінок з одиничним інтервалом та нумерацією сторінок.

На обкладинці реферату подаються (додаток Н):

– назва організації, де виконана магістерська робота і де вона планується до захисту;

– індекс УДК;

– прізвище, ім'я, по батькові магістранта;

– назва магістерської роботи;

– шифр і найменування спеціальності;

– підзаголовок «Реферат наукової роботи на здобуття кваліфікації магістра зі спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування»; місто, рік.

Номери сторінок проставляються в центрі верхнього поля сторінки. Першою сторінкою реферату є його титульний аркуш, який не нумерується. Структурні частини реферату не нумерують, їх назви друкують великими літерами симетрично до тексту.

Реферат друкується тиражем 5 примірників.

Зразок оформлення завдання на магістерську роботу

Міністерство освіти та науки України

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Факультет менеджменту

Кафедра менеджменту організацій

Спеціальність 073 Менеджмент

ОПП «Менеджмент організацій і адміністрування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри менеджменту організацій
_____ д.е.н., проф. Т.С. Пічугіна
“ _____ ” _____ 20_ року

**З А В Д А Н Н Я
НА МАГІСТРСЬКУ РОБОТУ**

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від “ _____ ” _____ 20 року № _____

2. Строк подання здобувачем роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) _____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів магістерської роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Огляд літератури. Підготовка чернетки першого розділу.		
2	Збір і обробка матеріалу для написання 2 та 3 розділу роботи.		
3	Написання чернетки 2 розділу		
4	Написання чернетки 3 розділу.		
5	Розробка підсумкових рекомендацій за темою магістерської роботи.		
6	Оформлення магістерської роботи		
7	Подання магістерської роботи на кафедру.		
8	Зовнішнє рецензування.		
9	Захист магістерської роботи		

Здобувач _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ

ІВАЩЕНКО Ганна Сергіївна

**УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ
ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА**

Візуальний супровід доповіді на захисті магістерської роботи

Науковий керівник:
П.І.Пб. наукового керівника
д.е.н., професор

Слайд 2

Мета, об'єкт та предмет дослідження

Метою дисертаційного дослідження є теоретичне обґрунтування концептуального підходу та розробка науково-методичних і практичних рекомендацій щодо управління інвестиційною діяльністю торговельних підприємств.

Для досягнення поставленої мети сформульовано та вирішено такі **науково-практичні завдання**:

- узагальнено підходи до визначення інвестиційної діяльності підприємства та уточнено її сутність;
- розроблено концептуальну модель управління інвестиційною діяльністю торговельних підприємств;
- систематизовано методи оцінки ефективності управління інвестиційною діяльністю та визначено можливості їх застосування для торговельних підприємств;
- визначено чинники впливу на інвестиційну діяльність торговельних підприємств;
- визначено характерні риси та особливості інвестиційної діяльності сучасних торговельних підприємств;
- запропоновано методичний підхід до оцінки ефективності управління інвестиційною діяльністю торговельних підприємств;
- обґрунтовано шляхи підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю торговельного підприємства;
- здійснено впровадження та визначено адекватність процесу оцінювання інвестиційної діяльності підприємств роздрібної торгівлі.

Об'єктом дослідження є процес управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні, науково-методичні та практичні аспекти управління інвестиційною діяльністю торговельних підприємств.

Наукова новизна

Наукова новизна одержаних результатів магістерського дослідження полягає в обґрунтуванні та уточненні теоретичних положень, розробці науково-методичного інструментарію та практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю торговельних підприємств. Найбільш суттєві результати, отримані в процесі дослідження, полягають в наступному.

Удосконалено:

- методичний підхід до оцінювання рівня ефективності інвестиційної діяльності торговельного підприємства, який враховує характерні галузеві риси та особливості інвестиційної діяльності сучасних торговельних підприємств;
- методичний підхід до ідентифікації виду (просте, розширене) та типу (екстенсивне, інтенсивне) відтворення торговельного підприємства, який, на відміну від існуючих, передбачає врахування динаміки обсягу товарообороту та показника ефективності використання торговельної площі, що дозволяє спрогнозувати необхідний обсяг інвестиційних ресурсів торговельного підприємства.

Отримали подальший розвиток:

- понятійний апарат шляхом уточнення змісту поняття інвестиційна діяльність торговельного підприємства як комплексної системи;
- класифікація чинників впливу на інвестиційну діяльність торговельного підприємства шляхом упорядкування існуючих ознак і доповнення новими, а саме: за галузевим впливом, за впливом на складові діяльності, що дозволяє визначити можливості розвитку відповідно до загальної стратегії підприємства;
- систематизація методів оцінки ефективності управління інвестиційною діяльністю торговельних підприємств;
- концептуальна модель управління інвестиційною діяльністю торговельного підприємства за двома блоками відповідно до його складових (внутрішня, зовнішня), в межах кожного обґрунтовано мету, принципи, методи, критерії, показники та визначено необхідне інформаційне забезпечення процесу управління з позиції внутрішніх та зовнішніх користувачів.

Макет відгуку наукового керівника

ВІДГУК

на магістерську роботу здобувача вищої освіти групи _____
виконану на тему «_____»

1. Актуальність теми роботи _____
2. Наукова новизна (або елементи новизни) _____
3. Оцінка змісту _____
4. Позитивні сторони роботи _____
5. Зауваження _____
6. Рекомендації щодо впровадження _____
7. Рекомендована оцінка _____
8. Додаткова інформація для ДЕК _____

Науковий керівник,
вчений ступінь, звання,
посада

(підпис)

(П.І.Пб)

Дата: «__» _____ 20__ р.

Макет зовнішньої рецензії на магістерську роботу

РЕЦЕНЗІЯ

на магістерську роботу

на тему « _____ »
здобувача _____

1. Актуальність теми роботи _____
2. Висновки про відповідність теми роботи профілю спеціальності і завданню на її виконання _____
3. Характеристика елементів наукової новизни (нові методи дослідження, процедури, алгоритми та ін.) _____
4. Оцінка структури і змісту роботи, використання сучасних методів дослідження і провідного досвіду _____
5. Позитивні сторони роботи _____
6. Оцінка оформлення пояснювальної записки і графічного матеріалу _____
7. Недоліки виконаної роботи _____
8. Відгук і оцінка магістерської роботи в цілому _____

Рецензент,

вчений ступінь, посада, місце роботи _____

(підпис)

(П.І.Пб)

Дата: « __ » _____ 20__ р.

Зразок акту впровадження науково-дослідної роботи

Міністерство освіти і науки України
Харківський державний університет харчування та торгівлі

ПОГОДЖЕНО

Проректор з наукової роботи

В.М. Михайлов

підпис

П.І.Б.

„_____” _____ 20_ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник підприємства

підпис

П.І.Б.

„_____” _____ 20_ р.

А К Т
ВПРОВАДЖЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Замовник _____
(найменування організації)

(П.І.Б. керівника організації)

Цим актом підтверджується, що результати роботи _____, яку виконано на тему « _____ »
(найменування теми, № держ.реєстрації)

Кафедрі _____
менеджменту організацій
вартістю _____ грн.
(цифрами та прописом)

яка виконувалася з _____ ПО _____
впроваджені _____
(найменування підприємства, де здійснювалось впровадження)

1. Вид впроваджених результатів _____
(експлуатація виробу, роботи,

технології; виробництво виробу, роботи, технології, функціонування систем)

2. Характеристика масштабу впровадження _____

(унікальне, одиночне, партія, масове, серійне)

3. Форма впровадження:
Методика (метод) _____

4. Новизна результатів науково-дослідних робіт: _____

(піонерські, принципово нові, якісно нові, модифікація, модернізація старих розробок)

5. Дослідно-промислова перевірка _____
(вказати номер і дату актів

випробувань, найменування підприємства, період)

6. Впроваджені:

– в підприємство _____
(участок, цех\цехи, процес)

– в _____ проектні
роботи _____
(вказати об'єкт, підприємство)

7. Річний економічний ефект (розрахунок додається)

очікуваний _____ тис.грн. _____
(від впровадження в проект)

фактичний _____ тис.грн. _____
у тому числі часткова (дольова) участь ЗВО

_____ тис.грн. _____
(%, цифрами і прописом)

8. Питома економічна ефективність впровадження

результатів _____ тис./грн. _____

9. Обсяг впровадження _____

що становить _____ від обсягу впровадження,
що покладено в основу розрахунку гарантованого економічного ефекту, який
розраховано по закінченні НДР: $E_{гар.} =$ _____ тис.грн.,
а під час поетапного впровадження: $E_{гар.}$ _____ під час укладення
договору.

10. Соціальний і науково-технічний ефект полягає в _____

_____ (охорона навколишнього середовища, надр, оздоровлення та

_____ покращення умов праці, удосконалення структури управління,

_____ науково-технічних напрямків, спеціальні призначення і т.п.)

ВІД ЗВО

ВІД ПІДПРИЄМСТВА

Начальник НДС

Керівник підприємства

_____ (підпис)

_____ П.І.Б.

_____ (підпис)

_____ П.І.Б.

Керівник роботи

_____ (підпис)

_____ П.І.Б.

Зразок титульного аркуша

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Факультет менеджменту

Кафедра менеджменту організацій

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

магістра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему «

»

Виконав:

здобувач _____ курсу гр. _____

спеціальності 073 «Менеджмент»

ОПП «Менеджмент організацій і
адміністрування»

(прізвище та ініціали)

Керівник _____

(прізвище та ініціали)

Рецензент _____

(прізвище та ініціали)

Харків – 20__ року

Приклад оформлення анотації

АНОТАЦІЯ**магістерської роботи** _____

(П.І.Б здобувача)

на тему _____

Звіт про магістерську роботу: 125 с, 12 рис., 21 табл., 88 джерел, 4 дод.

Ключові слова: МАЛІ ПІДПРИЄМСТВА, ВЕНЧУРНИЙ БІЗНЕС, ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ, КРЕДИТУВАННЯ, ОПОДАТКУВАННЯ, ПОКАЗНИКИ ЕФЕКТИВНОСТІ, ТОРГІВЛЯ.

Аналіз світового досвіду свідчить про високу економічну і соціально-політичну значущість, стабілізаційну роль малих підприємств в економіці, їх схильність до інновацій.

Об'єктом дослідження є мале підприємництво в торговельному секторі України.

Предметом дослідження є процеси структурної перебудови економіки та інтеграції малих і великих підприємницьких структур.

Метою роботи є вдосконалення процесів взаємодії великих і малих підприємств у торгівлі, обґрунтування механізмів підтримки малих підприємницьких структур в їх роботі на національному ринку.

У роботі розкрито роль і місце малого підприємництва в структурі розвиненої ринкової системи, досліджено основні форми інтеграції великих і малих підприємств в торгівлі та чинники, які на них впливають.

На основі статистичних даних з використанням кореляційного аналізу досліджено вплив розвитку малих підприємницьких структур на економічні показники торгівлі.

У відповідності з виконуваними функціями на основі кластерного аналізу виявлено групи малих підприємств із значним потенціалом співпраці.

Розроблено пропозиції щодо забезпечення ефективних форм підтримки розвитку малого підприємництва.

Таблиця 3.1 – Приклади оформлення списку використаних джерел з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1	2
Книги: Один автор	Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.

Продовження таблиці 3.1

1	2
Без автора	<p>Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с.</p> <p>Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.</p> <p>Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с.</p> <p>Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с.</p> <p>Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломoeць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с.</p> <p>Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с.</p> <p>Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p>
Багатотомні видання	<p>Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p> <p>Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с.</p> <p>Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p>
Дисертації	<p>Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>
Архівні документи	<p>Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. ЦДАГО України (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаніка НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
Патенти	<p>Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p>

Продовження таблиці 3.1

1	2
Законодавчі та нормативні документи	<p>Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536.</p> <p>Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p>
Препринти	<p>Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).</p>
Стандарти	<p>ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p>
Каталоги	<p>Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.</p>
Бібліографічні показники	<p>Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с.</p> <p>Яценко О. М., Любовец Н. І. Українські персональні бібліографічні показники (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>
Частина видання: книги	<p>Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p>

Продовження таблиці 3.1

1	2
<p>Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)</p>	<p>Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p> <p>Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>Кононенко Н. Методологія толерантності в системі суспільних відносин. <i>Формування толерантного свідомості в суспільстві</i> : матеріали VII міжнарод. антитерорист. форуму (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Київ, 2011. С. 145–150.</p>
<p>Частина видання: довідкового видання</p>	<p>Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p> <p>Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.</p>
<p>Частина видання: продовжуваного видання</p>	<p>Коломєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формування їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.</p> <p>Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.</p>
<p>Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)</p>	<p>Коломєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79.</p> <p>Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.</p>
<p>Електронні ресурси</p>	<p>Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf.</p> <p>Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017)..</p>

Приклад оформлення тексту пояснювальної записки

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КРИЗИ

1.1. Поняття і призначення стратегії розвитку підприємства

Термін «стратегія» (від грецького «stratos» – військо, «ego» – вести) має військове походження. Спочатку під стратегією розумілося мистецтво ведення війни. Оскільки війни були найбільш важливими подіями в житті людей, поняття «стратегічний» у значенні «найважливіший», «визначальний» перейшло до складу термінології в цілому [30, с. 125].

Основні компоненти стратегії компанії наведені на рис. 1.1.

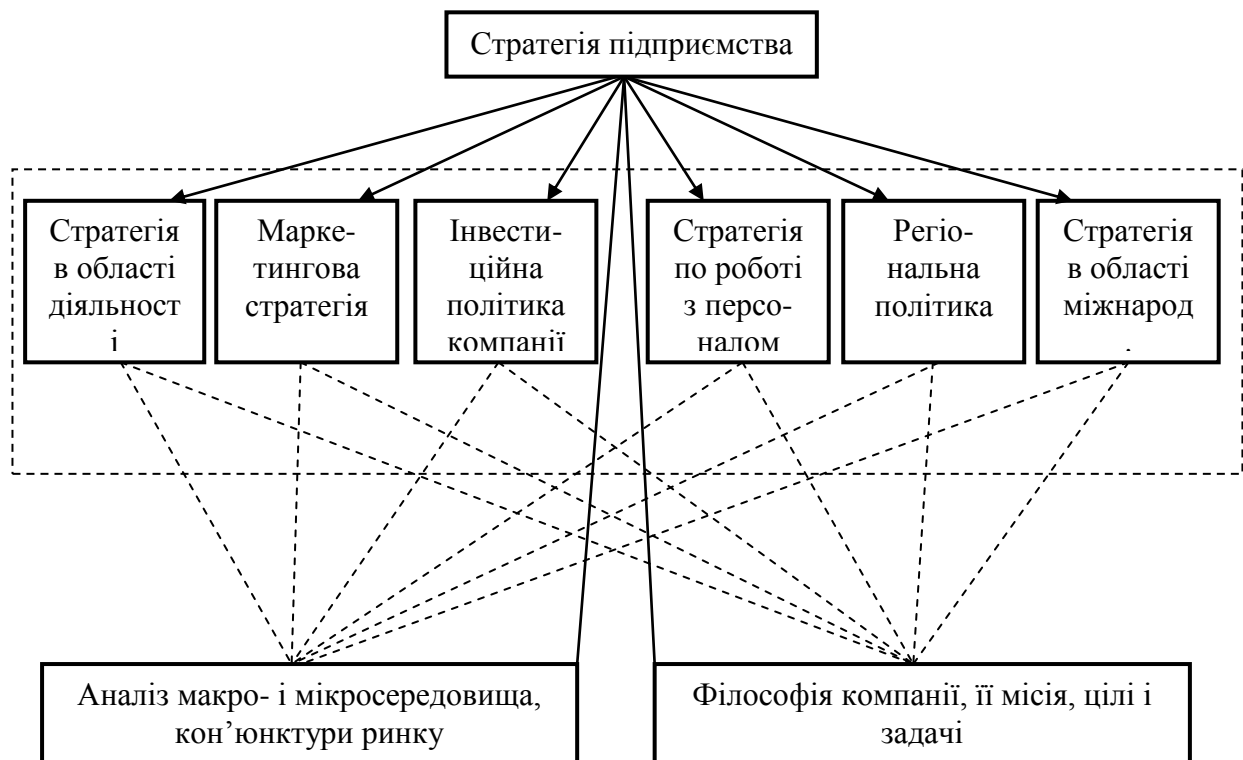

Рис. 1.1. Схема складових стратегії компанії

Стратегічне управління можна розглядати як динамічну сукупність п'яти взаємозв'язаних управлінських процесів...

1.2. Особливості стратегічного планування на підприємстві в умовах кризи

Найбільш загальною і ретельно аргументованою класифікацією підходів до процесу вироблення стратегії розвитку діяльності підприємств є типологія, запропонована Г. Мінцбергом, Б. Альстрендом і Дж. Лемпелем [33]. Автори виділяють три наукових школи, розглядаючи їх в певній послідовності (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Школи стратегічного менеджменту

№ з/п	Школа	Зміст процесу стратегічного менеджменту
1	Дизайну	Формування стратегії як процес осмислення
2	Планування	Побудова стратегії як формальний процес
3	Прогнозування	Побудова стратегії як аналітичний процес

.....

Висновки за розділом 1.

Узагальнено поняття стратегії Доведено, що всі види стратегій

Обґрунтовано, що стратегія розвитку діяльності підприємства ...

Основні результати розділу 1 відображені в публікаціях [15; 32].

Параметри друку

1. Параметри друку Times New Roman, кегль 14. У роботі не дозволяється використання напівжирного, підкресленого шрифту або курсиву.
2. Міжрядковий інтервал: 1,5.
3. Абзацний відступ 5 знаків (1,27 см).
4. Заголовки структурних елементів і розділів необхідно розміщувати по центру і друкувати великими літерами, без крапки в кінці, не підкреслюючи. Перенесення слів у заголовках розділів не допускається.
5. Не дозволяється розміщувати в кінці сторінки назву розділу або підрозділу, якщо після них відсутній текст.
6. Відстань між заголовком розділу і наступним підрозділом або текстом становить один рядок. Відстань між заголовком підрозділу і наступним текстом становить один рядок.
7. Кожен розділ рекомендується починати з нової сторінки.
8. Заголовки підрозділів слід починати з абзацного відступу і друкувати малими літерами з першої великої, без крапки в кінці, не підкреслюючи.
9. Сторінки роботи потрібно нумерувати арабськими цифрами, дотримуючись наскрізної нумерації сторінок упродовж всієї роботи, включаючи додатки.
10. Номером першої сторінки вважається титульний лист, другою – завдання, третьою – зміст. Проте номери сторінок на них не проставляються.
11. Порядкова нумерація сторінок починається зі змісту.
12. Номер сторінки проставляється у правому верхньому куті без крапки в кінці. Параметри друку Times New Roman, кегль 12.
13. Розділи роботи повинні мати порядкову нумерацію арабськими цифрами з крапкою в кінці.
14. Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою.
15. Всі ілюстрації (графіки, схеми, діаграми і т.п.) позначаються словом «Рис.», яку друкують під рисунком по центру рядка. Номер рисунка складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою. Номер рисунка відокремлюють від його назви крапкою.
16. Усі таблиці повинні мати назву. Слово «Таблиця» пишуть перед таблицею по центру рядка, номер таблиці відокремлюють від її назви тире. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою.

Приклад оформлення додатка

Таблиця А.1 – Аналіз чинників внутрішнього середовища ресторану «XYZ»

Чинники внутрішнього середовища	Оцінка якості
1 МАРКЕТИНГ:	
1.1 Відомість на ринку	5
1.2 Частка ринку	3

Таблиця А.2 – Аналіз чинників зовнішнього середовища ресторану «XYZ»

Чинники зовнішнього середовища	Оцінка якості
1 СПОЖИВАЧІ:	
1.1 Корпоративні клієнти	3
1.2 Приватні особи	5

Приклад оформлення обкладинки реферату магістерської роботи

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Факультет менеджменту

П.І.Б. магістранта

УДК

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ТОРГОВЕЛЬНОГО
ПІДПРИЄМСТВА

Реферат
наукової роботи на здобуття кваліфікації магістра
зі спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми
«Менеджмент організацій і адміністрування»

Харків – 20__

Вимоги до оформлення реферату

Вимоги до оформлення реферату: кегль шрифту – 12, міжрядковий інтервал – полуторний, береги: лівий – 20 мм, правий – 10 мм, верхній і нижній – 20 мм. Обсяг – 3 с. без обкладинки

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

(Подається скорочений текст Вступу)

Актуальність теми дослідження.

Мета і завдання.

Об'єкт дослідження.

Предмет дослідження.

Методи дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів.

Практичне значення отриманих результатів

Апробація.

Публікації.

Структура магістерської роботи. Дослідження складається зі вступу, розділів, висновків, списків літератури (... найменувань) і джерел дослідження (... найменувань), ... додатків Загальний обсяг текстової частини – 110 сторінок, 18 таблиць, 12 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **Вступі** подано загальну характеристику дослідження: стан розробки наукової проблеми й актуальність дослідження, мету і завдання роботи, об'єкт, предмет, методи і джерельну базу дослідження, описано наукову новизну і практичну значимість отриманих результатів.

У **першому розділі «Назва розділу»** проаналізовано наукові праці різних авторів, присвячені досліджуваній проблематиці. Визначено місце даної конкретної роботи у всебічному вивченні обраної проблеми.

(Стисло описати зміст першого розділу. При цьому варто спиратися на текст висновків до першого розділу).

У **другому розділі «Назва розділу»**

(Стисло описати зміст другого розділу. При цьому варто спиратися на текст

висновків до другого розділу)

У третьому розділі «Назва розділу»

(Стисло описати зміст третього розділу. При цьому варто спиратися на текст висновків до третього розділу).

У Висновках узагальнено результати дослідження.

(Стисло викласти висновки, звертаючи особливу увагу на те, щоб висновки містили конкретні відповіді на всі завдання дослідження, а всі разом – розкривали мету дослідження)

Перелік праць автора, опублікованих за темою дослідження

Наводиться бібліографічний опис опублікованих (чи готових до публікації) наукових праць

АНОТАЦІЯ

Якименко В. С. Управління інвестиційною діяльністю торговельного підприємства. – Рукопис.

Наукова робота на здобуття кваліфікації магістра зі спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування», Харківський державний університет харчування та торгівлі, кафедра менеджменту організацій. – Харків, 20__.

Стислий зміст магістерської роботи (не більше 800 друкованих знаків)

Ключові слова: – 5-7 слів і словосполучень, які стисло і точно характеризують розглядуване питання і найчастіше зустрічаються в тексті.

ABSTRACTS

(те саме англійською мовою)

Навчальне електронне видання
комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимах

Методичні рекомендації
з виконання дипломних робіт для здобуття ступеня вищої освіти магістр
за спеціальністю 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми
«Менеджмент організацій і адміністрування»

Укладачі
Пічугіна Тетяна Сергіївна
Безгінова Любов Іванівна
Забродська Любов Давидівна

Відповідальний за випуск зав. кафедри
менеджменту організацій,
д-р екон. наук, проф. Т. С. Пічугіна

План 2019 р., поз. 139

Підп. до друку 01.07.2019 р. Один електронний оптичний диск (CD-ROM);
супровідна документація. Об'єм даних 19.4 Мб. Тираж 10 прим.

Видавець і виготівник
Харківський державний університет харчування та торгівлі
вул. Клочківська, 333, Харків, 61051.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4417 від 10.10.2012 р.